

3

*Ex Historia Juris Ecclesiastici tum universalis tum
particulari Germaniae.*

1. *Canones Apostolorum*, quanquam antiquissimi sint, & multa magni ponderis in iis contineantur, quā pseud-epigraphi unanimi criticorum calculo notantur.
2. Quod de iis Institutio Christiana Concilii nostri Provincialis sub Hermanno Archiepiscopo f. CXCII. afferit: opinionem, quae *Canones istos expressis verbis Apostolis tribuit, sanctā etiam sextā Synodo gravissimā sententia fuisse agnitam*: de Synodo Trullana acephala s. quini-sexta intelligendum est, non de Synodo universalis.
3. Decretales priorum Pontificum à Clemente ad Siricium usque, exceptis paucis, tanquam supposititiæ meritò rejiciuntur, non attenit iis, quae Liberius à Iesu pro iis vindicandis in suā Itagoge refert.
4. Iis iagentem in Jus nostrum Ecclesiasticum invectam esse Discipline vicissitudinem, nemo, nisi in historia jejunas sit, abnegabit.
5. Primis Ecclesiae Sæculis collectionem Canonum extitisse nobis non probatur, unde omnium prima est, quae in Ecclesia Orientali ex CC. Nicæni I. Constantinop. I. Ancyram, Neo-Cæsariensis, Gangrenis Antiocheni, Laodiceni coaluit.
6. Manifestò falsum est, in Conc. Nicæno I. plures, quām viginti Canones fuisse editos: quorum in ordine sextum non de jure Alexandrino Patriarchali sed Metropolitico loqui, tum ex historia, tum ex contextu eruitur.
7. Nūt pro Decreto Gratiani restituendo & à suis, quēis scater, nævis purgando laborârint haec tenus Viri eruditissimi Correctores Romani, tres Antonii, Demochares, Contius, & Augustinus, Diomedes Brava apud Bæbmerum, Baluzius, Nicolaus Catharinus apud Meermannum, Espenius, ambo Fratres Pitboei, Bæbmerus, Car. Sebast. Berardus; eò tamen usque nondum electatur, ut in singulis mereatur fidem historicam, ceu evincit Can. 12. II. q. 6.
8. Metropolitas Germaniae Ordinarios extitisse suorum Suffraganeorum Consecratores ad sæc. XII. usque historiâ Patriæ edocemur.
9. Oppidò lapsus est in historiâ Innocentius III. c. 11. de renunc. dum Canonem Concilii Photiani dixit esse Canonem Concili Constantinopo-

- tinopolitani I. in Verbis: *cum sit unum ex quatuor principalibus; quæ sicut quatuor Evangelia Ecclesia Catholica veneratur.*
10. Palpabilem in historia lapsus admisit Cl. Engel Tit. de sacra unctione n. 5. in fine inquiens: *eoque sensu in Can. 15. de Consec. D. 5. Teutonici (Imperatores) dicuntur babere regimen Ecclesie Romanae scilicet in temporalibus: non enim de Imperatoribus, sed Papis natione Teutonicis Canonem istum loqui insipienti patet; lapsus tamen ejus venialis est, quia seduxit eum Glossa ad c. 34. de Elect. V translatit.*
 11. Epigraphe, quâ cap. 1. de Ordinat. ab Episcopo &c. inscribitur Archiepiscopo Toletano, prout extat in Lectione communi, & in Collectione antiqua prima, aut Archiepiscopo Tolosano veluti legitur in Concil. Lateranensi P. 26. C. 18. non subsistit: quare inscribendum putamus Archiepiscopo Colonensi nempe Brunoni III., qui eo tempore renuntiavit Archiepiscopatu & vitam monasticam in Cœnobio montis veteris professus est.
 12. Quod Cl. SCHMIDT in suis Institutionibus T. 1. p. 268. Edit 1. universaliter afferit: *nempe in locum Archidiaconorum suffectos esse Vicarios Episcoporum, ex historia Patriæ & Statutis Archiepiscopalibus falsitatis convincitur.*
 13. Donationem Constantini M. Sylvestro Papæ factam, quam refert Can. 13. D. 96. & c. 17. de Elect. in 6. pro cuius authenticâ Cl. Engel T. de M. & O. n. 11. tanquam pro aris & focis militat, ut omnino supposititiam notamus.

Ex Jure Ecclesiastico publico communi.

1. *Forma Regiminis Ecclesiastici secundum institutionem Christi non est veluti in Societate æquali, prout contendit uterque Boehmerius;*
2. *Sed talis est, ut sint veri superiores & obedientes, adeoque est vera Hierarchia in Ecclesia Christi.*
3. *In ea præminent summus Pontifex Primatus Judiciorum in omnes prædictus.*
4. *Falsum est, quod Ecclesiæ Gallicanæ novissimè imposuit ex Protestantibus Cl. Beckers Academie Regiae in Greifswald Jurium Professor in seinen Gedanken und Erläuterungen über das Kirchenrecht A. 1772. p. 39. die Franzosen behaupten, das Systema episcopale, sie nehmen an, der Papst seye das Oberhaupt der Kirch, nicht aber ein Caput jurisdictionis, sed ordinis &c.*

- 4
5. Constantem Ecclesiæ Gallicanæ mentem discimus utroque celebri Canonista Gallo, Hericourt & de Maillane; quorum primus Loix Eccles. chap. IV. f. 44. alter Diction. de Droit Canonique T. 2. p. 400.
 6. Episcoporum tamen jurisdictio æquè immediatè à Deo est, sicut & illa summi Pontificis, quâ Diæceses sibi commissas regendi protestam habent ordinariam, salvâ subordinatione Canonica ad centrum unitatis.
 7. Quare Forma Regiminis Ecclesiastici non est purè Monarchica, sed Aristocracia mixta.
 8. Utraque potestas & spiritualis & temporalis suprema est, una ab altera independens, salvo Advocatiæ jure & inspectionis, quo solo protestas Imperantium circa sacra concluditur.
 9. Utraque & spiritualis & temporalis jurisdictio, salvo jure naturali, Divino, & humano, in una eademque persona Brunonis Archiepiscopi Coloniensis rectè combinata primo fuit, secus, ac contendit Author von den Rechten des Kaysers und Stände des Reichs über geistliche Personen und Kirchen-Güter.

Ex Jure Ecclesiastico publico particulari Germaniae.

Ex Concordatis cum sanctâ Sede initis.

1. *Yus Germanicum pactitium non ordimur à pactis illis cum Adriano & Leone VIII. initis, quippe horum pectorum tabulas genuinas hactenus ostendit nemo; de authentia Bullæ Leonis VIH. productæ à Niemo dubitant ipsi Protestantes veluti Schilterus de Libert. L. 3. c. 5. §. 25. omnino illam esse suspectam ait de Selchow Elem. Jur. publ. Germ. 1769. T. 1. §. 15.*
2. Neque inter Germaniæ concordata referimus illud Paschalis II. pactum, prout contendit Author Concor. Nat. Germ. integ. T. II.
3. *Pactum Callixtinum merito inter ea sibi locum vendicat, quod variis hodie adhuc effectus obtinet.*
4. *Quod verò prætendit ex illo anonymous Diss. vom Entscheidungs-Recht zwispaßtiger Wahlen geistlicher Reichs-Fürsten, controversias, in causis Electionum Episcoporum Germaniae Catholicorum, ad alium Judicem, quam Ecclesiasticum pertinere, non subsistit.*
5. *Complures hodie effectus habent CONCORDATA PRINCIPUM, nempe illa S. Concilii Basileensis Decreta à Natione nostra Moguntiæ sub*

Alber.

- Alberto Romanorum Rege A. 1439. acceptata, & per Eugenium IV. Papam confirmata, in quibus, quantum Concordatis Aschaffenburgenibus ex post initis non obviant, nihil extitit immutatum.
6. Concordata ista Principum velut regula consideranda sunt, Aschaffenburgenia verò tanquam exceptio à regula.
 7. Unde omne illud Nationi nostrae restitutum manet, quidquid eadem expressè in Aschaffenburgensibus non abdicavit.
 8. Potestas concordata interpretandi neque summo Pontifici soli, neque Nationi nostrae soli competit, sed utriusque pacienti simul vindicatur, quare, quid sentiendum sit de interpretatione à Greg. XIII. facta, palam est.
 9. In dubio concordatorum sensu hæc est interpretandi regula: *concordata intelligenda sunt modo, qui Nationi nostræ favet, meliori.*
 10. Cùm litera concordatorum clara nobis legem tulerit deinceps inviolabiliter observandam, tuto defenditur *Præposituras, & Consecrationes Suffraganeorum* non subesse reservationis vinculo.

Ex Pace Westphalica.

1. Eridem invaluit sententia inter Catholicos certa, Pacem Westphalicam esse Legem publicam & Sanctionem pragmaticam Imperii;
2. Non obstante iusta & efficaci adversus eam Protestatione Summis Pontificis.
3. Interpretatio *Authentica* hujus Pacis absque dubio spectat ad Imperatorem & status Imperii simul art. 8. §. *Gaudéant. Capitul. Caroli VI. art. 2.* interpretatio *judicialis*, dum alias de mente Legis constat, etiam P. W. negari nequit Collegiis juridicis de controversia consultis, & multo minus supremis Imperii Dicasteriis; *Doctrinalis* etiam privatorum hominum esse potest, modò cavillationes absint, queis ipsam Pacem infringere potius quam interpretari allaborent, quod gravissimis verbis vetitum art. 5. §. 50.
4. Utò jurisdictione episcoporum in subditos protestantes sit suspensa per art 5. §. 48. P. w. non tamen est in omnibus suspensa casibus.
5. Dum Protestantes quidam, jurisdictionem Episcoporum, tantum *suspensem*, omnino *sublatam* esse contendunt, & historiæ hujus articuli conditi, & veris interpretandi regulis vim inferunt.
6. Nec melioris grani est interpretatio Bœhmeri in J. E. P. L. I. T. 31. §. 51. Dum versiculum §. 48. donec *dissidia religionis* *sopita fuerint* per hoc est in perpetuum eidem interpretari placuit.

7. Irregularis porro est interpretatio Cl. Henniges in medit. ad §. cit. quā verba: modō iis nibil injungatur A.C. & conscientiæ adversum, intelligenda esse prætendit de eo, quidquid religionem directè vel indirectè concernit.

Ex Jure Ecclesiastico privato communi.

- Ex Proleg. 1.* Aberravit viam, quam elegerat, medium Cl. ENGER in proemio n. 5. §. sed communius. ubi Decreto Gratiani tantum authoritatem tribuit relativam ad fontes: rectius hāc viā mediā procedendum esse arbitramur, ut obtineat authoritatem ex usū & recepto, etiam quoad merces spurias, uti vel ex solo illo Canone redintegranda 3. III. q. 1. evincitur, ex quo utrū spurio agi posse etiam in supremis Imperii Dicasteriis ostendemus Tit. de restit. spoliat.
2. Argumentum, quod plures ex rescripto Bened. XIV. 113. Bullarii M. Tom. 16. ad Archiepiscopum S. Dominici in Insula Hispaniola dato movent: Decretales Gregorii IX. sunt sumendae, uti jacent, & resecata non præstant argumentum: sic dissolvimus: non præstant argumentum ad evertendum ea, quæ remanserunt, sed præstant ad illustrandum.
3. Falsum est, quod universim summaria Decretalium ejusdem authoritatis cum textu sint, sæpius enim textum extra rhombum summant, vélut summaria, c. 3. de constit. c. 7. de rescript. c. 3. de testib. c. 2. de bis, quæ fiunt à prælat. c. 1. de Capell. Monach. plura sunt titubantia, nec firmo consistunt tali.
4. Quantum authoritatis Congregatio Emmorum Cardinalium C. Trid. Interpretum prætendat, nec ipsa hactenus declaravit, nec Papa, sed soli Canonistæ divinant; mērē doctrinalem, ceu Authoribus classicis illis attribuere, nimis humile foret, neque constitutionibus summorum Pontificum desuper editis satīs conforme; verè & propriè legalem illis attribuere similiter non audio, quia nec de potestate satīs constat, nec de solennitate ad legem necessaria; media igitur eorum videtur esse authoritas, publica quidem & privata major, non usque tamen adeò ex se valitura, ut sphæram legis assequatur, nisi in ea, quam aliæ LL. universales exposcent, forma compareant.

Ex Tit. I. Lib. I. Decretalium. 1. Modus definiendi PP. Concilii Vienensis Clem. un. h. t. usitatus singularissimus est, nulli hactenus Concilio usitatus.

B

2. Obli-

2. Obligatio emitendi Professionem fidei ex præscripto S. Conc. Trid.
ad eō personalis est, ut nemo satisfaciat per alium.
3. Siquis verò intra præfixum tempus non emitteret, fructus beneficii non
faceret suos, etiam ante omnem sententiam restituendos.

*Ex Tit. II. 1. Minùs rectè Cl. Engel b. t. n. 1. exemplis juris naturalis,
quod ad genus hominis pertinet, adjungit defensionem contra violen-
tiā, renitente l. 3. ff. de J. & J.*

2. Palam idem abusus est n. 18. *Can. 12. II. q. 6.* contra potestatem Epis-
coporum.
3. Potissimæ difficultates, quas idem à n. 37. b. t. potius intricat, quām
extricat, dissipantur, si probè distinguatur inter legem statuentem
uniformitatem, præcaventem periculum commune, fingentem, præsu-
mentem, & fundatam in præsumptione.
4. Constitutionibus summorum Pontificum, non sufficit, eas Romæ
solūm promulgatas esse.
5. Quatquam & Papa & Episcopus dispensare possint super Ss. Cano-
nibus, neuter tamen est supra Canones, utpote Spiritu Dei conditos
& totius mundi reverentia consecratos.

*Ex Tit. III. 1. Dum Cl. Engel n. 11. b. t. duas famosi c. 20. b. t. partes
decisivas ad utrumque rescriptum tam gratiæ quam justitiæ extendit,
quoad primam decisionis partem benè, quoad alteram irregulariter
procedit; nec c. 7. b. t. nec c. 8. & 14. de præb. in 6. eidem susfra-
gantur.*

2. Indignum vehementer existimamus, quod idem n. 13. rescripta pa-
palia ita sub regulis Donati restringat, ut illa per quemcunque ma-
nifestum latinitatis errorem vitiari putet: arg. c. 13. D. 38. rectè
verò eadem vitiari inquit, si in stylo manifestum sit peccatum.
3. Eidem Authori afferenti n. 17. in f. rescriptum justitiæ sub-aut ob-
reptitiæ obtentum esse tantum nullum ope exceptionis, resistunt c. 3.
& 20. b. t. quo posito evanescit difficultas, num judex teneatur
monere de sub-aut obreptione, si altera pars non excipiat?
4. Qui Clem. un. de probat. quoad probationem narrativæ in rescriptis
velut regulam ponunt, de jure communi rectè procedunt, non item
de jure concordatorum Germaniae.

5. Rescri-

5. Rescriptum iustitiae non transit ad hæredes, nisi is, contra quem rescriptum fuit impetratum, secundum c. 20. de off. & pot. *Jud. deleg.* in vivis fuerit in jus vocatus. c. 36. b. t.
6. L. 2. C. de divers. *rescript.* per Jus Canonum correctam esse, nullibi deprehendimus.

Ex Tit. IV. 1. Consuetudinem *contra legem Ecclesiasticam* ignoravit antiquitas, nec enim ullum ejusdem vestigium ante c. fin. b. t. reperimus; quare ex c. cit. ita hermeneutice procedimus: nulla prævalet consuetudo contra legem, nisi rationabilis fuerit & præscripta.

2. Omnis itaque consuetudo sit *rationabilis* & quidem *positivè*, ut loquuntur, nisi immemorialis sit, ubi rationem supplet veneranda canities.
3. Non consentimus iis, qui generaliter de consuetudine secundum præscriptionis leges judicant, quoad tempus ejusdem introducendæ, & nonnunquam decennium sufficere contendunt; neque enim ista: *inveterata*, *antiquitus* & *tenaciter servata*, *antiquata*, *vetus*, diu obtenta, *antiqua*, quibus consuetudo per Canones & leges appellatur, in *decennalem* cadunt; judex itaque secundum illam judicet, quæ saltem *antiqua* est & 40. annorum.
4. Quod verò *Cl. Engel* n. 8. b. t. de unico actu dislerit, ad possessionem valet, non ad consuetudinem, nisi hanc *anomalam* esse velis.

Ex Tit. V. 1. Rectissimis de causis *postulatio*, ævo medio, seceri cœpit ab *electione*, in vanum contra nitentibus *Zieglero*, *Gundling*, ceterisque *Protestantibus*.

2. Etsi Episcopi Titulares sibi ad majorem securitatem prospicere solant de *Brevi eligibilitatis*, ut eligi queant ad aliam Ecclesiam cathedralem; eodem tamen non indigent de rigore juris, neque enim concipere possumus conjugium spirituale sine sponsa non existente, sciente & consentiente.
3. Ut postulatio cum electione concurrens vincat, habeat duas tertias ex c. 40. b. t. saltem *respectu eligentium*, plus enim non requirit cap. cit.
4. Quodsi postulationem non admitti contigeret, electionem admittendam esse, utpote *Cononicam*, contendimus.

Ex

Ex Tit. VI. 1. Ut Præpositus aut Decanus civitati Episcopi eligendi intraneus, quanquam Capitulo eligenti extraneus, jus eligendi sibi vindicet, non requiritur distinctio c. 1. de præscript in 6. ut vel necessarius sit titulus, vel allegetur præscriptio temporis immemorialis, quia sibi non est contrarium jus commune, imo favens.

2. Probationem ignoratæ eligibilitatis afferenti imponimus ex R. F. 47. in 6. non obſt. c. 20. b. t.
3. Procurator absentis, canonice impediti, de gremio existens, cum mandato generali constitutus, non tantum potest, sed & tenetur ſuo Principali duplex dare votum, fi hunc præ ceteris judicet digniorum, ne conscientia ipsius sit divisa; niſi per fraudem & dolum committatur in legem.
4. C. 50. non contrariatur c. 33. b. t. ubi, septem Compromissariis nominatis, horum unus à tribus electus, conſentiendo fecit majora, & jussus ab Innoc. III. in Decanum recipi.
5. Rationem verò ità decidendi perperam quærunt Interpretes cum Gonzalesio not. ad c. cit. in l. 4. ff. quod cujuscunq. univ. nom. aut in l. 19. ff. princ. de Tutor. At magis ad rem eſſe videtur §. 1. Inst. de ſatid. Tut. in fin.
6. C. 44. b. t. quoad Episcopos remotos non eſt correctum per ext. trav. 1. b. t. int. comm.

Ex Tit. VII. 1. Translatus definit eſſe Episcopus ecclesiæ à qua volens transfertur ad solam translationem verbalem in Consistorio Sanctitatis Suæ, etiam ante expeditionem literarum vel adeptram possessionem secundæ ecclesiæ.

2. Postquam hujus absolutionis notitiam Episcopus translatus habuerit etiam ex testimonio seu documento Secretarii S. Collegii, illico teneantur abſtinere exercitio ordinariæ jurisdictionis.
3. Quodſi verò translationis verbalis vel bullaris conscius administrare ecclesiā à qua de facto pergeret, usque ad possessionem secundæ ecclesiæ adeptam, ſervandum pro norma foret c. 28. de præb. in 6.
4. Nullatenus verò cedimus Curialistis, qui docent, ignorantem quoque translationem, fi modò pro ea ſupplicaverit eo ipſo, quo Romæ peracta ſit

sit translatio, perdere à tempore absolutionis, jura & possessiones
primæ ecclesiæ.

5. Quod Capitula sub h. t. ajunt, Translationes Episcoporum, *Ordi-
natione divina*, *Papale reservatum esse*, ad usum refer, non ad
historiam.

6. Is, cui Papa indultum dedit transeundi ad aliam ecclesiam, clavem
habet, quā ipsēmet vinculum aperire queat.

Ex Tit. VIII. 1. Quanquam C. 3. D. 100. abominetur exactio
aut præstationem temporalium pro concessione pallii, summa tamen
in curia præstanta, dum pallium conceditur, à simoniæ labo vindicari
potest.

2. Utrum Pontifex de plenitudine potestatis (quam absit, ut disputemus)
concedere valeat pallium episcopis, invito Metropolitan? disputatum
hoc saeculo acriter fuit; qui negant, *plenitudinem justitiae cum pleni-
tudine potestatis* conciliare nituntur.

3. Usus pallii personalissimus est, certis locis & statu tempore circum-
scriptus. b. t. per totum.

Ex Tit. IX. 1. Qui tacitas passim renuntiationes admittunt sine facto
evidenter concludente, Divinatores sunt, non Jureconsulti.

2. Pridem invaluit sententia certa, quod admissio resignationum *in fa-
vorem*, sic & non aliter, sit reservatum usuale Summi Pontificis; sed
quæ causa sit hujus reservationis DD. non convenient.

3. Plerique tum veteres tum RR. hanc assignant: *quia istæ resignationes
simoniam saperent*, sed hæc ratio non subsistit; VAN ESPEN in desig-
natione successoris causam querit, sed & ista inanis est; alii ad grave
Canonum vulnus configunt; alii ad præjudicium turnariorum & Capi-
tulorum, aut liberæ collationis ordinariorum, sed neque ista urgent, ut
ligentur manus Episcoporum; assentimur illis, qui causam in mirifica
& anomala hujus resignationis ponunt indole.

Ex Tit.

Ex Tit. X. 1. Rubrica hujus tituli est perfecta & universalis comprehendens tam actus voluntarie, quam contentiose jurisdictionis, Prælatos tum exemptos, tum non exemptos.

2. Duplex quoque negligentia comprehenditur, una consistens in omissione officii ex pigritia aut incuria, altera consistens in nimia rigoritate aut durtie per c. 1. b. t.
3. Casus vero impotentiæ non comprehenditur, qui enim impotens est, nec negligens nec durus est. c. 1. & 3. b. t.
4. Quando ex *Conc. Trid.* Episcopus supplet negligentiam Prælatorum regularium additâ clausula: *tanquam Sedis Apostolice delegatus*, hic nihilominus jure ordinario ac nativo supplet, non jure delegato.

Ex Jure Ecclesiastico privato statutario.

1. Juris communis Authoritas legalis nulla est, ubi obviat statutis nostris ecclesiasticis patriis.
2. Bullas Papales super Beneficiis, Dispensationibus &c. subesse visioni, examini & placeto Archiepiscopali pridem expressit disertis verbis statutum R^{dmi} Archiepiscopi *Wilhelmi de a. 1353.*
3. Constitutionem *Pianam de resignationibus Beneficiorum*, quæ incipit; *quanta ecclesiae*, neque in nostra Dicecesi receptam esse reperio; quare non consularem, ut quis beneficium in manus R^{dmi} ac E^{mimi} Archiepiscopi nostri contra Bullam istam resignatum piscaturus trans montes pergeret.
4. Scrutinium ex præscripto S. Concilii Tridentini *Sess. 23. de ref. c. 15.* Ss. ordinibus præmittendum, quod in plerisque Dicecessibus passim exolevit, *in nostra* adhuc in viridi est observantia, conformiter statutis novissimis Archiepiscopalibus R^{dmi} *Maximiliani Henrici Tit. IX. de ordine* c. 3.
5. Quanquam saepius statutis nostris provincialibus prohibetur, ne clerici peregrini sine literis formatis aut dimissorialibus admittantur, nihilo-

nihilominus minus recte compilator nostrorum statutorum ad statuta Sifridi Archiepiscopi c. de ordinibus. §. Item omnes illi &c. notat: Clericos peregrinos non esse admittendos.

6. Etsi Decani rurales jure Decretalium communi, c. 4. de off. Archipreb. & jure novissimo C. Trid. Seff. 24. de ref. c. 20. & Seff. 25. de ref. c. 15. non gaudeant tribunal ex externo: aliud nihilominus obtinet in Ducatis Juliae & Montium vi concordati Archiepiscopi nostri Ferdinandi cum Sermo Duce Wolfgango Wilhelmo de 22. Jul. 1621. art. 29. ubi prima instantia est penes Decanum Christianitatis & quosdam Assessores Parochos.
7. Quæstio illa, utrum jurisdictio Vicarii Episcopi generalis sit ORDINARIA nec ne? palam dissolvitur in stat. noviss. P. III. T. V. de triplici Vicario Generali, c. 1. = ibi = quorum quilibet ratione officii, quod nomine & autoritate nostra exerget, ordinariam nobiscum participat jurisdictionem, unum idemque tribunal constituit.

A. M. D. G.

Ad Juris Ecclesiastici Auditores.

Ex his vobis, Ss. Canonum Cultores! in aprico est ea, quam in
iis prælegendis præ ceteris selegi, methodus. Ordinem Decretalium omnino tenendum duxi, Exemplo Celeberrimorum, *Panormitani*, *de Butrio*, *Gonzalezii*, à *Costa*, *Florentis*, cuius præclara opera donatione *Cl. Gilgens* mihi obvenerunt, aliorūque magni Nominis Jureconsultorum. Nec solus ego sum, cui iste præ ceteris placet ordo; Viri enim Antecessores mihi sunt toti orbi literario celebratissimi *de Hillesheim & Nellerus*, qui eâ de causa Decretalium ordinem mili non unâ tantum vice commendârunt, ut Ss. Canonum addiscendorum cupidi ad textum fontesque, unde promanant, inducantur. Evidem aliós magnæ notæ Jurisperitos non ignoro, quēis sua sunt compendia; sed, quin eorum conatui in ullo quidquam detractum esse velim, persuadere non potuerunt unquam, ut præfixum mihi Decretalium ordinem relinquerem. Neque Juris Ecclesiastici statui germaniae nostræ accommodandi desum studio, cùm ejusdem Juris germanici principia ac fontes generales sub initio prælectionum mearum pertractârim, specialia verò, quæ inde deducuntur, jura *Concordatorum*, *Pacis Westphalicæ* ac ceterarum germaniae legum, quæ ab aliis singulari tractantur parte, ad obvios titulos prolixius animadvertere adlaboro; ut & notare molior, ubi juri communi per statuta nostra patria derogatum esse video. Porro Titulum illum *de fide Instrum.* quippe qui ingentem pro nostro Jure Ecclesiastico utilitatem habet, ceu ex sola illa *Cl. Würdweinii* de re diplomatica meritissimi epistola ad artis diplomaticæ Cultores nuperrimè data liquet, consecrando eidem tempore peculiariter interpretabor.

Valete interim, atque conatum meum
æqui ac boni consulite.